

Sygn. akt III U 1203/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Anna Kicman

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 25 września 2014 r., **znak:** (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. C. prawo do emerytury, począwszy od dnia 26 sierpnia 2014 r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł (słownie złotych: sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 1203/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 grudnia 2014 r.

Decyzją z dnia 25 września 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy J. C. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej powołano art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2013, poz. 1440 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ nie został udowodniony okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na

danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 14 dni; składkowe – 25 lat, 1 miesiąc i 6 dni; łącznie – 25 lat, 3 miesiące i 20 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca J. C., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i przyznanie mu prawa do emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Na uzasadnienie swojego stanowiska podał, że do czasu pracy w warunkach szczególnych nie został mu zaliczony okres zatrudnienia w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 23 czerwca 1996 r., w tym od 1 kwietnia 1978 r. do 31 stycznia 1987 r., kiedy pracował, jako kierownik grupy robót w wymiarze pełnego etatu; od 1 lutego 1987 r. do 30 kwietnia 1991 r., kiedy pracował jako kierownik Zakładu (...) w wymiarze pełnego etatu; od 1 maja 1991 r. do 30 września 1991 r., kiedy pracował, jako zastępca kierownika Zakładu (...) w wymiarze 1/2 etatu; od 1 października 1991 r. do 23 września 1996 r., kiedy pracował, jako kierownik Zakładu (...) w wymiarze pełnego etatu. Wnioskodawca począwszy od kwietnia 1978 r., jako kierownik grupy robót, następnie kierownik Zakładu (...) bezpośrednio prowadził roboty wodno-kanalizacyjne oraz budowę rurociągów, wykonywanie przyłączy w głębokich wykopach, a także prace w kanałach ściekowych polegające na ich budowie, remontach i modernizacji oraz sprawował dozór inżynieryjno-techniczny i kontrolę międzyoperacyjną nad tymi robotami. Wykonywane prace polegały na montowaniu i konserwacji sieci kanalizacyjnej, urządzeń wodnych i kanalizacyjnych w głębokich wykopach, czyszczeniu kanałów, gdzie prace wykonywane były bezpośrednio w kanałach i ściekach. Wnioskodawca wraz z podległymi pracownikami zakładali i konserwowali sieć wodną i kanalizacyjną w wykopach umacnianych szalunkami, przeważnie na głębokości ok. 3-3,5m. Sprawdzał on i dozorował pracę wykonywaną przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach monterów wodno-kanalizacyjnych, monterów-konserwatorów sieci kanalizacyjnej, kanalarzy, monterów sieci wodociągowej, kopaczy, robotników budowlanych wykonujących stale prace w głębokich wykopach, operatorów pojazdów specjalnych służących do czyszczenia kanałów, konserwatorów urządzeń wodnych i kanalizacyjnych świadczących pracę bezpośrednio w kanałach i przy ściekach. Prace wykonywane były przez cały rok, także zimą. Czynności biurowe były wykonywane przez wnioskodawcę głównie po godzinach pracy i zawsze były związane ze sprawowanym dozorem inżynieryjno-operacyjnym. Zakres czynności wymuszał i uzasadniał stałą obecność na terenie prowadzonych prac oraz bezpośredni i sprawowany w pełnym wymiarze czasu pracy nadzór nad pracą podległych osób.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji wobec faktu, że wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Przemyśle ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. C., ur. dnia (...), w dniu 26 sierpnia 2014 r. złożył wniosek o emeryturę, oświadczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Do wniosku dołączył dokumentację poświadczającą przebieg zatrudnienia, z której wynikało m.in., że był on zatrudniony w Zakładzie (...) w P. w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 23 czerwca 1996 r., w pełnym wymiarze godzin, na stanowiskach kierownika robót i kierownika zakładu wodociągów i kanalizacji.

Na podstawie całości zgromadzonej w aktach rentowych dokumentacji, ZUS wydał decyzję z dnia 25 września 2014 r., którą odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ nie został udowodniony okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, wykonywany stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 14 dni; składkowe – 25 lat, 1 miesiąc

i 6 dni; łącznie – 25 lat, 3 miesiące i 20 dni.

Dowód – akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 26.08.2014 r.,
- świadectwa pracy, zaświadczenia o zatrudnieniu,
- zaskarżona decyzja ZUS z dnia 25.09.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w P. (i u jego poprzedników prawnych) od dnia 1 kwietnia 1978 r. na stanowisku kierownika grupy robót.

Do zakresu jego obowiązków należało prowadzenie robót instalacyjnych w ramach zleconych inwestycji, remontów gruntowych, profilaktycznych oraz konserwacji obiektów mieszkalnych, urządzeń komunalnych i innych obiektów, a także usług dla ludności; prowadzenie robót pod względem technicznym zgodnie z dokumentacją techniczną i instrukcją budowlaną; bieżące prowadzenie dzienników budów i ksiąg obmiarów; sporządzanie zamówień materiałowych miesięcznych, kwartalnych do wykonywanych zadań.

Wnioskodawca sprawował nadzór nad całością infrastruktury komunalnej – wodociągów, kanalizacji, studni publicznych uzdatniania wody. W zakresie swoich obowiązków miał nadzorowanie i prowadzenie robót związanych z utrzymaniem sieci wodociągów i kanalizacji, usuwanie awarii, wykonywanie modernizacji istniejących sieci, rozbudowa już istniejących sieci. W zakresie jego obowiązków leżało również przeszkolenie pracowników w zakresie przestrzegania przepisów BHP, udzielanie instruktaży stanowiskowych, dokumentowanie wykonanych robót. Szkice prac wykonywał również w terenie, na obszarze prowadzonych prac.

Nadzorował brygadę składającą się z 8-9 osób, w szczególności monterów instalacji sieci wodociagowych i kanalizacyjnych, kanalarzy, spawaczy. Wszystkie prace prowadzone były na zewnątrz. Roboty kanalizacyjne prowadzone były w głębokich wykopach od 3 do 4 m. Wykopy związane z utrzymaniem istniejących sieci wodociągów i kanalizacji odbywały się w wykopach do 1,5 m. Prace odbywały się również w studzienkach kanalizacyjnych, a wnioskodawca dbał, aby prace w nich były odpowiednio zabezpieczone. Wnioskodawca musiał przez cały czas przebywać na terenie robót.

Praca odbywała się przez cały rok, a w okresie zimowym występowało spiętrzenie robót, wobec częstych awarii sieci wodociągów i kanalizacji.

Z dniem 1 lutego 1987 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki kierownika Zakładu (...). Zakres obowiązków wnioskodawcy nie uległ jednak zmianie. Pomimo tego, że w zakresie czynności miał wymienione czynności biurowe, faktycznie swoją pracę nadal wykonywał w terenie. Kierował eksploatacją wodociągów i kanalizacji, organizował i kierował robotami związanymi z remontem wodociągów i kanalizacji.

Wnioskodawca w związku z wykonywanymi pracami otrzymywał posiłki regeneracyjne.

Wnioskodawca na opisanych wyżej stanowiskach pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jedynie na okres 2 miesięcy powierzono mu od dnia 1 sierpnia 1991 r. stanowisko zastępcy kierownika Zakładu (...) w wymiarze 1/2 etatu. Od dnia 1 października 1991 r. wnioskodawca ponownie został zatrudniony na czas nieoznaczony na stanowisku kierownika Zakładu (...) w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód:

- dokumentacja zawarta w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w P.,

- zeznania świadka M. J.,
- zeznania świadka B. R.,
- zeznania świadka S. Ż.,
- przesłuchanie wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w P., których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd uznał za wiarygodne również zeznania świadków M. J., B. R. i S. Ż. oraz wnioskodawcy J. C., jako logiczne, spójne, wzajemnie się uzupełniające. Wynika z nich jednoznacznie, w jakim charakterze i przy jakich pracach był zatrudniony wnioskodawca w spornym okresie w Zakładzie (...) i Mieszkaniowej w P.. Pomimo tego, że w zakresach czynności wnioskodawcy zalegających w jego aktach osobowych widniały różne obowiązki biurowe, to jednak zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz wnioskodawcy nie potwierdziły tych okoliczności. Wynika z nich bowiem, że wnioskodawca musiał przez cały czas przebywać na terenie robót, a prace biurowe wykonywał sporadycznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy J. C. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia, czy wnioskodawca był zatrudniony co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Bezsporne pozostaje, że wnioskodawca w dniu (...)r. ukończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 14 dni; składkowe – 25 lat, 1 miesiąc i 6 dni; łącznie – 25 lat, 3 miesiące i 20 dni.

Ponadto na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych w Zakładzie (...) w P. (i u jego poprzedników prawnych) w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 23 czerwca 1996 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierownika robót oraz kierownika zakładu wodociągów i kanalizacji (z wyłączeniem okresu od 1 sierpnia 1991 r. do 30 września 1991 r., kiedy powierzono mu stanowisko zastępcy kierownika Zakładu (...) w wymiarze 1/2 etatu). Nadzorował on pracowników, którzy pracowali w głębokich wykopach przy pracach wodnokanalizacyjnych.

Wskazane wyżej stanowisko zajmowane przez wnioskodawcę wymienione zostało w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale XIV „Prace różne”, poz. 24 – „Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” w związku z Działem V – „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, poz. 1 – „Roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach” i Działem IX – „W gospodarce komunalnej”, poz. 1 – „Prace w kanałach ściekowych”.

Podkreślić należy, iż w postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie przepisów art. 98, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 461).